

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 25 juli 2013

MEDITATIE

Een godvrezende Obadja

Wie had dat gedacht: een godvrezende hofmeester aan het hof van de goddeloze Achab en Izebel. Wie was deze Obadja? We weten niet veel van hem. Zijn afkomst wordt niet vermeld en ook later lezen we niets meer van hem.

Maar het voornaamste weten we wel. De Heere is geen Onbekende in zijn leven gebleven. Hij vreest de Heere. Is dat niet het belangrijkste in het leven? Dat is een goed dat nimmermeer vergaat. Hij heeft aan het hof een hoge positie. Een hofmeester was hoofd van de koninklijke lijfwacht en verantwoordelijk voor de gang van zaken in het paleis. Hij droeg zorg voor de maaltijden en was verantwoordelijk voor de persoonlijke veiligheid van zijn heer. Zijn naam past bij hem. Obadja wil zeggen: knecht, dienaar van Jehova. We lezen hier van een rijk begenadigd mens. We zouden zo iemand niet direct in een paleis verwachten. Zo was het trouwens ook

En Obadja was de Heere zeer vrezende.

1 Koningen 18:3b

met Jozef die aan het hof van de Farao verkeerde en Daniël die in Babel een hoge positie had. Vreze des Heeren staat een hoge positie dus niet in de weg. Obadja mag reeds vanaf zijn jeugd de Heere kennen en vrezende. Jongelui, maar ook ouderen, zou je er niet jaloers op worden? In een wereld waarin afgoden gediend en aanbeden werden, waar voor God en Zijn dienst geen plaats overbleef, was er een man die dagelijks zijn knieën boog en tot de God van hemel en aarde riep.

Hij leefde in een tijd die vergelijkbaar is met de onze. Ook onze tijd kenmerkt zich door genotzucht, afgodendienst, gezagsonderminning, seksuele

normeloosheid en geestelijke leegheid. Maar waar zijn in onze tijd de Obadja's?

We lezen in de Schrift heel wat namen van jonge mensen die de Heere kenden: David, Samuël, Jozef, Daniël, Timotheüs, Johannes de Doper. Mag u uw eigen naam er ook bij voegen? Wat betekent dat eigenlijk: de Heere vrezende? Vrezen wil niet zeggen bang zijn of angst hebben voor God. Integendeel, vrezende betekent liefhebben, eren, hoogachten, voor Zijn Woord en inzettingen ontzag hebben. De vreze des Heeren wordt in de Bijbel het beginsel der wijsheid en de bron van het ware leven genoemd. Ze is in een aantal kernwoorden samen te vatten. Laten we ons hart er naast leggen of deze zaken ook in ons leven gevonden worden. De vreze des Heeren vraagt keuzes te maken. Dat lezen we zo treffend bij Mozes. Hij verkeerde aan het hof in Egypte. De wereld lag aan zijn voeten. Hij kon alles doen, wat zijn hart hem ingaf en er was niemand die hem waarschuwde of vermaande. Maar er kwam een ogenblik in zijn leven dat hij het in die heidense omgeving niet meer kon uithouden en door genade de keus mocht doen om liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden dan nog langer de genieting van de zonde te hebben. Hij koos de zijde van het slavenvolk, bovenal de God van dat slavenvolk. De beoefening van de vreze Gods vraagt keuzes te maken. Dat houdt ook vandaag heel wat in. Het betekent nee zeggen tegen de verlokkingen en verleidingen van de zonde.

Dat valt niet mee. Daarin hebben we eigen hart tegen. Daar hebben we Gods Geest voor nodig. De vreze des Heeren staat ook tegenover het moderne levensgevoel. De mens van vandaag wenst geen rekening meer met God te houden. God is uit zijn leven verbannen. Hij heeft de wetenschap en techniek tot zijn beschikking en verwacht daar alle heil van. Niet de Bijbel bepaalt de normen en waarden van het leven, maar de mens zelf, het eigen ik. De moderne mens is zichzelf tot norm en laat zich ook

Inhoud

91e jaargang

Nr. 43

- 1 Een godvrezende Obadja
- 2 De brede en de smalle weg (2)
- 3 Bijbelstudie: Spreuken (16)
- 4 Psyche en prediking (3)
- 5 'Maar Gij hebt ons bijgestaan', 100 jaar Veenendaal
- 6 Groei of achteruitgang?
- 7 Even maar...
- 8 Alternatieve geneeswijzen (4)
- 9 De CGO start straks weer
- 9 Meer vragen dan antwoorden
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

niet meer door iemand of iets anders gezegen. Wijzen op het Woord geeft verzet, ja vijandschap. Maar dat betekent wel dat de jongere of oudere die naar het kompas van de Schrift wil leven niet meer begrepen, vaak ook niet meer geaccepteerd wordt in de samenleving. De vreze des Heeren houdt beleving van het vreemdelingschap in. De ware christen zal zich vaak niet begrepen voelen als hij uit liefde tot de Heere niet meer mee kan doen met de wereld en geen glans meer ziet in wat ze geeft en aanprijst. De dichter van Ps. 119 belijdt: Ik ben o Heere een vreemdeling hier beneden. Maar daarin drukt hij de voetstappen van Christus Die de grote Vreemdeling op deze aarde was. Onbegrepen door Zijn volk en zelfs door Zijn eigen discipelen. Welk een eenzaamheid heeft Hij doorleefd. Een mens die de Heere vreest, krijgt ook liefde voor de dag, de inzettingen en het volk van God. Dat zien we ook bij Obadja. Zijn liefde tot de Heere komt uit in het verbergen van 100 profeten, maar ook dat hij Elia, de profeet des Heeren kent.

Jongelui, kennen jullie kinderen van God en zoeken jullie ze wel eens op? Vreze des Heeren heeft ook betekenis voor de omgang en verhouding met de medemens. Liefde tot God brengt liefde tot de naaste met zich mee. Deze twee zaken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De vreze des Heeren is een zaak van het hart, maar komt ook in het leven openbaar. De ware christen krijgt een christelijk leven d.w.z. gaat vragen naar Christus' wil en wet. O, de vreze des Heeren is zo'n grote schat. We lezen in de Spreuken: 'Beter is een weinig met de vreze des Heeren dan een grote schat en onrust daarbij.' Psalm 112 noemt iemand die de Heere vreest welgelukzalig. Dat kost strijd. Strijd van binnen en van buiten. Het is een heilige oorlog. Een zware strijd, maar de overwinning ligt zeker. En daarom, jongeren en ouderen: Vraagt naar de Heere en Zijn sterkte, Naar Hem Die al uw heil kan bewerken. Zoek dagelijks Zijn Aangezicht. Het is de moeite meer dan waard.

Alblasserdam, ds. B. van der Heiden

3:36). Hier zijn dus de twee wegen! Nog een figuur vraagt de aandacht. Op een bank, naast de enge poort, zit een man die een pak draagt. Hij heeft de hand voor zijn gezicht. Zijn toestand is aangegeven door Psalm 38:4: 'Er is niets geheels in mijn vlees, vanwege uw gramschap; er is geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonde'. Dat pak is dus de last van zijn ongerechtigheden. Het is opmerkelijk dat bij al deze mensen slechts één deze last draagt.

We zien ook een wegwijzer, die de richting naar de brede weg wijst, met de ernstige boodschap van dood en verdoemenis. Aan de andere zijde wijst een richtingwijzer naar de smalle weg met de zalige boodschap: leven en zaligheid. Onderaan deze wegwijzer lezen we: 'Al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is, opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust' (2 Tim. 3:16).

Tegen dit fragment van de bekende afbeelding maken wij bezwaar, op grond van Gods Woord. De mens wordt hier voorgesteld staande voor de brede of de smalle weg. Dit is onjuist! Gods Woord leert ons dat wij door onze natuurlijke geboorte óp de brede weg staan. 'De gehele wereld is voor God verdoemelijk. Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods'.

Ieder mens wandelt van nature op de brede weg des verderfs. De voorstel-

2

De brede en de smalle weg

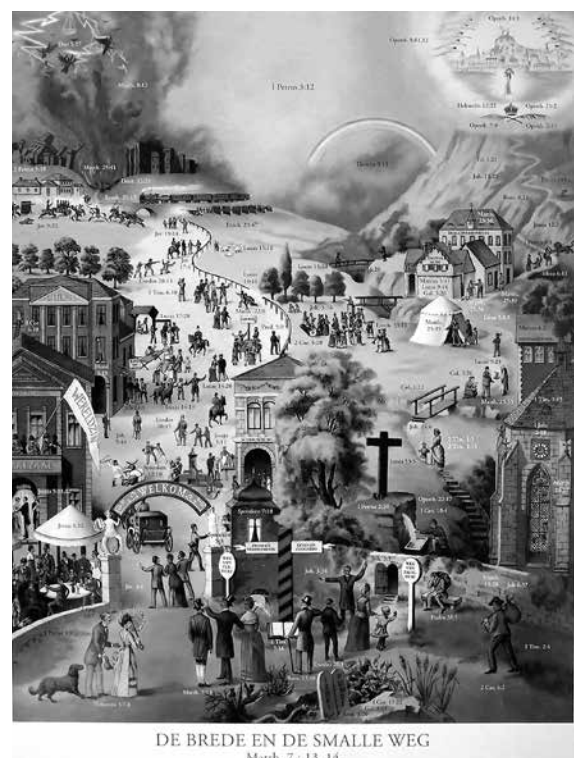
We kijken nog steeds naar de gemeenschappelijke voorgrond van de plaat over "de brede en de smalle weg".

Links zien we een man en een vrouw met een hond, met de tekst uit Hebreë 3:7 en 8: 'Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt: Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet, gelijk het geschied is in de verbittering ten dage der verzoeking in de woestijn'. Deze woorden zijn kennelijk afkomstig van de prediker bij de ingang van de smalle weg, vóór de enge poort.

Helemaal rechts op de plaat zien we een man met een stok en een zak op de schouder, waaronder 2 Korinthe 6:2 staat: 'Want Hij zegt: In den aangename tijd heb Ik U verhoord en in den dag der zaligheid heb Ik U geholpen. Zie, nu is het de welaangename tijd; zie, nu is het de dag der zaligheid'. Aan de kleding te zien zijn de mensen

die hier worden afgebeeld van alle maatschappelijke standen. Jong en oud, mannen en vrouwen, rijken en armen. Dit geeft aan dat tot allen die onder het Woord der zaligheid leven, in het heden der genade, de welmenende nodiging komt tot behoud, zonder onderscheid. Niemand reist ongewaarschuwd naar de eeuwigheid. Zelfs de heidenen zijn niet te verontschuldigen. Gods goedheid openbaart zich in Zijn onderhouding over alle schepselen, maar zeker geldt dit allen aan wie de Heere Zijn Woord heeft toebetrouwd.

Bij de ingang van de smalle weg staat een prediker. Hij zegt: 'Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem' (Joh.

DE BREDE EN DE SMALLE WEG
Matth. 7: 13, 14

ling die de plaat op dit punt geeft, loochent de doodstaat van de mens. Jammer is het dat hier niet tot uiting is gebracht dat wij reeds in Adam gekozen hebben, vrij- en moedwillig van God afgevallen zijn, om nooit weer terug te keren. Beter had een wieg getekend kunnen staan aan het begin van de brede weg.

Op de brede weg des verderfs wandelen wij door onze natuurlijke geboorte. Alles wat het zondige en goddeloze hart kan vervullen, is hier te vinden. Aan beide zijden van de poort is dat afgebeeld. De naakte beelden van de onbeteugelde wellust, te zien in Bacchus (de god van de wijn), en in Venus (de godin der schoonheid en wellust). Op de plaat wordt dit onderstreept met het opschrift: 'Welkom'. Hoevelen hebben op de brede weg in het inzwelgen van hun wellust al hun rampzalig einde gevonden. Wat een onbevattelijk wonder wanneer God een zondaar van de brede weg afhaalt en overzet op de smalle weg.

Bacchus wordt ons links aangewezen door een talrijk gezelschap van mannen en vrouwen van alle standen. Hun vermaak is muziek, kaartspel, kranten, eten en drinken. Hiermee wordt uitgebeeld hoe het op het feest der wereld toegaat. Eén van de gasten ligt reeds op de grond. Anderen zijn niet meer in staat zichzelf overeind te houden. De Schrift vermaant ook hier: 'Wee degenen, die helden zijn om wijn te drinken, en die kloek mannen zijn om sterke drank te mengen' (Jes. 5:22). Of op een andere plaats: 'En wordt geen afgodendienaars, gelijkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen' (1 Kor. 10:7).

Toets hier uw leven eens aan. Is dit alles ook uw vermaak? Hier wordt het waar: 'Zij eten en worden niet zat, zij drinken, maar 't harte blijft mat; zie daar hun bedrieglijk genot. Wat is het? Een ijdele schijn. En wat is 't uiteindelijk lot? De vlammen der eeuwige pijn'.

Nooit zal een zondaar van de brede weg overgaan naar de smalle weg die ten leven leidt, dan door een wonder van boven, zoals het staat boven de enge poort: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien'.

(wordt vervolgd)

De maaltijd van de Wijsheid

'Zij heeft Haar slachtvee geslacht, Zij heeft Haar wijn gemengd, ook heeft Zij Haar tafel toegericht'.

Spreuken 9:2

Het negende hoofdstuk van het spreukenboek is een afsluiting van de eerste hoofdstukken. Hierna volgen de vele afzonderlijke spreuken (de hoofdstukken 10 tot en met 24).

De opperste Wijsheid heeft haar huis gebouwd. De kanttekening geeft de volgende betekenis aan dit huis: 'Hier wordt het genadewerk van onze Heere Jezus Christus, Die Zijn volk door Zijn Woord en Geest tot Zijner (der opperste Wijsheid) zalige gemeenschap beroept en brengt'. De maaltijd is aangericht. De kinderen van God worden genodigd om aan te zitten. 'Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts' (vers 4a). 'Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van den wijn, dien Ik gemengd heb. Verlaat de slechtigheden en leeft; en treedt in den weg des verstands' (vers 5 en 6). We denken hierbij aan de nodiging tot het Heilig Avondmaal. De Heere roept Zijn volk. Daarover kan een strijd zijn. Roept de Heere of is het een eigen verzinsel?

Deze strijd vinden wij ook in Spreuken 9. De zotte vrouw zit in de deur en roept. Zij roept op dezelfde manier als de opperste Wijsheid. Zij zegt ook: 'Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts'. Deze vrouw roept ook naar de verstandeloze (vers 16). Dit geeft verwarring in de ziel. Roept de Heere of de zotte vrouw? Samuël kon de stem van de Heere ook niet onderscheiden.

In dit bijbelhoofdstuk blijkt het verschil in het *vervolg* van het spreken. De Heere spreekt over de wijn en het brood (vers 5). De vrouw spreekt over het verborgen brood (vers 17). Het vervolg van het spreken van de Heere is anders dan het spreken van de vrouw.

De *vrucht* van beider spreken is verschillend. Van de Heere is dit: 'Want door Mij zullen uw dagen vermenigvuldigen, en jaren des levens zullen u toegedaan worden' (vers 11). Van de vrucht op het spreken van de zotte vrouw lezen we in vers 18: 'Maar hij weet niet, dat aldaar doden zijn; haar genoden zijn in de diepten der hel'.

Er zijn veel roepstemmen om ons heen. Ook met betrekking tot het Heilig Avondmaal. De Heere geve de gave van opmerking en onderscheiding. Opdat we mogen zeggen: 'Spreek Heere, want Uw knecht hoort'. We zullen ons verblijden in de maaltijd van de Wijsheid. Dan komt God aan Zijn eer.

Poortugaal, ds. C. Neele

Psyche en prediking

Het is niet gemakkelijk om op een goede manier om te gaan met psychische klachten. Dat geldt zowel degene die eronder lijdt, alsook de omstanders. Ik bedoel niet alleen familieleden, maar ook ambtsdragers en gemeenteleden. Wie lijdt is kwetsbaar. En dat vraagt wijsheid en voorzichtigheid. In het gemeentelven, in het pastoraat, en - zeg ik tegen mezelf - ook in de prediking.

In de vorige artikelen schreef ik iets over het verschil tussen psychische klachten en het werk van Gods Geest in het hart. Het werk van Gods Geest heeft een richting. Naar God toe: Ik roep Heere in angst tot U gevloeden. Waarom zijn die verschillen zo belangrijk? Hierom, omdat het gevaar bestaat dat we het één met het ander vermengen. Psychische klachten vermengen met het werk van de Heere in het hart, dat de Heere gewerkt heeft, of waar we juist naar uitzien.

Een paar voorbeelden van die gevaarlijke vermenging. Wie slapeloosheid, nachten woelen in je bed terwijl je de slaap niet kunt vatten, als een uitgesproken kenmerk benoemt van Gods werk in het hart, loopt risico's. Niet dat de onrust die de Heere werkt in het hart ons niet de slaap kan benemen. Zeker, dat kan: "k Bracht de nachten door met klagen. 'k Liet niet af hand en oog - en dan komt het belangrijkste - op te heffen naar omhoog'. Naar omhoog, naar God toe.

Maar er zijn ook mensen die uren wakker kunnen liggen, die - hoe vervelend dat ook is - slechts malen en tobben over allerlei tijdelijke zorgen. In henzelf rondmalende gedachten. Wat is nu het risico? Dat we het één met het ander vermengen. Dat we psychische klachten voor Gods werk houden. En dat we die klachten of symptomen daarmee nog aanjagen ook. Omdat het 'goed' zou zijn. En soms denkt of zegt iemand, terwijl de huisarts een depressie constateert: 'Laat ik me maar niet laten behandelen voor die depressie, want dan voel ik me straks weer beter, en dan slaap ik ineens weer goed'. En ja, dat is waar, maar zo hoort het ook, dat is gezond. 'Het is goed als je 's nachts wakker ligt', zegt men soms. Maar zo'n ongenueanceerde opmerking is niet verstandig. Want daarmee is de kern van de zaak in het geheel niet benoemd. Een ander voorbeeld. Welke tranen zijn de tranen van de droefheid naar God? Zijn dat de zichtbare tranen die over de wangen rollen? Dat kan. Maar alle mensen zijn wat dat betreft niet eender. Er zijn mensen bij wie de tranen al tevoorschijn komen op het moment dat de dienstdoende dominee de kerk binnenkomt. Is dat verkeerd? Nee, alle mensen hebben zo hun eigen eigenaardigheden. Daar zit ook iets moois aan.

Er zijn ook mensen - zijn het niet wat vaker de mannen? - die niet snel een traan zullen laten zien, maar van

wie het hart schreeuwt van droefheid naar God. Het gaat immers om hárte-tranen. Het gaat om hartelijk berouw, zoals Zacharia zegt, gekerm over het verlies van een eerstgeborene. Een schreeuw van verdriet, gemis, berouw, rouw, diep uit het hart naar boven. Hoeveel zichtbare tranen dat veroorzaakt, is voor een belangrijk deel afhankelijk van iemands karakter. Soms heel erg veel zichtbare tranen, soms alleen maar onzichtbare hartetranen.

Wat wil ik met deze voorbeelden zeggen? Dat we op het raakvlak van psychische klachten en kenmerken van het werk Gods in het hart voorzichtig en met wijsheid moeten formuleren en oordelen. Om het juiste aan te wijzen. Zodat we onszelf en anderen niet bedriegen. En ook, zodat we onszelf en anderen geen verschijnselen opdringen die behoren bij een psychische aandoening of bij ongezond gedrag.

Wie - nog een laatste illustratie - zichzelf een waardeloos mens vindt, een beest, en dat vervolgens als een uitgesproken kenmerk beschouwt van Gods werk in het hart, loopt risico's. Het gevaar van slecht, van onschriftuurlijk formuleren. Onwaardig is niet hetzelfde als waardeloos. Zeker, als de Heere werkt, gaan we zien wie we zijn voor God. Vooral dat laatste niet vergeten: voor God. Maar een ziekelijke vorm van zelfverachting is evenmin een kenmerk van schuldbeleving, als dat zelfverzekerdheid gelijk zou staan aan de zekerheid van het geloof. Het gaat in beide gevallen om mezelf. Om ik. En niet om God of om ik *voor God*. Want Asaf zegt niet: ik ben een beest. Maar hij zegt: ik ben een groot beest *bij U*.

Dat vraagt dus in gesprekken, prediking en pastoraat zorgvuldigheid in ons formuleren. De zorgvuldigheid die de Schrift van ons vraagt, zodat we niet gaan in een onbijbels spoor. Zodat we geen mensen bedriegen voor de eeuwigheid. En ook onszelf niet. Zodat we geen zieke mensen maken - ook onszelf niet - en ook de buitenwacht niet een wapen in handen geven om ons te slaan, omdat wij dat inderdaad zouden doen.

De volgende keer een laatste artikel over karakter en zelfwaardering in relatie tot gemeentelven, pastoraat en prediking.

(wordt vervolgd)

Psychische klachten vragen om wijsheid en voorzichtigheid. In het gemeentelven, in het pastoraat, en ook in de prediking.

'Maar Gij hebt ons bijgestaan!', 100 jaar Veenendaal

In 1913 werd de Gereformeerde Gemeente van Veenendaal geïnstituëerd. Sinds die tijd is het dorp Veenendaal sterk veranderd. De turfsteekers van toen werden arbeiders in de wol- en sigarenfabrieken. Inmiddels zijn die fabrieken alweer gesloopt en maakten ze plaats voor winkels en kantoren.

Doordeweeks doen duizenden mensen hun inkopen in de Veense winkelcentra, 's zondags zijn de straten gevuld met even zovele kerkgangers. Ze zwermen uit naar diverse kerken. Verschillende van die gemeenten gaan terug op de gemeente van ds. W. den Hengst.

Ds. Den Hengst was sinds 1894 predikant van de Gereformeerde Kerk. In zijn Veenendaalse tijd werd hij door God bekeerd. De Heere gebruikte daar een eenvoudige christin voor: 'Hij werd in een levend gemis geplaatst en de Heere ging op deze wijze plaatsmaken voor Zichzelf. Zo werden de woorden van deze Veenendaalse als een middel gebruikt in het leven van ds. Den Hengst, die al op de eerstvolgende zondag in het openbaar schuldbelijdenis deed. Hij moest met smart erkennen dat hij de gemeente niet zuiver had onderwezen in de leer die naar de godzaligheid is. (...) Het grootste was dat het gebrachte Woord op die morgen voor sommige mensen tot eeuwige zegen mocht zijn.'

Ds. W. den Hengst

De prediking van ds. Den Hengst veranderde radicaal. Uiteindelijk verliet hij de Gereformeerde Kerk. Het grootste gedeelte van de gemeente volgde hem. Men sloot zich in 1913 aan bij de Gereformeerde Gemeenten.

In dit herdenkingsboek trekt een woeelig stukje kerkgeschiedenis aan ons voorbij: de verdrietige ontwikkelingen rondom ds. R. Kok, de scheuring van 1953, de herinstituering van de Gereformeerde Gemeente in 1956... Is het geen wonder dat er nog een kerk is? Het is omdat God Zelf de kerk in stand houdt.

Het historisch overzicht (160 pagina's) is door ds. J. Schipper geschreven. Je merkt dat hij als oud-ambtsdrager van de gemeente met grote betrokkenheid schrijft, als een liefhebber van 'vroegere jaren' en 'oude paden'. Zorgvuldig en evenwichtig formulerend heeft hij toch ook de benodigde distantie in acht willen nemen.

Steeds wordt aandacht gegeven aan het Godswerk in het leven van arme zondaren die zichzelf niet helpen konden en alleen van genade moesten leven. Zij mogen nu eeuwig zingen van Gods goedertierenheden. Gods Geest heeft dus ook in Veenendaal onwederstandelijk gewerkt. De Heere zegt in Ezechiël 36: 'Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uw wegen, gij huis Israëls!' In welke weg ze bij Christus gebracht worden, lezen we daar ook: 'Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van u zelve hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen.'

Naast het historisch overzicht bevat het boek bijdragen (vooral preken) van alle predikanten die de gemeente gediend hebben. Naast ds. Den Hengst zijn dat ds. H. Kieviet, ds. R. Kok, ds. D. Rietdijk, ds. C. Hegeman, ds. J. Mijnders, ds. C. Sonneveld, ds. J. van Belzen en de huidige predikant ds. B. Labee. Al deze predikers hebben Gods Woord mogen ontvouwen. Gods Woord zal niet ledig wederke-

ren, maar doen wat Hem behaagt. De vrucht komt in de tijd al openbaar, zoals we lezen in de opgenomen preek van ds. C. Sonneveld (een achterkleinzoon van ds. Den Hengst): 'Bij wie wordt die tere Godsvreze nu gevonden? Bij hen die bevindelijk iets doorleven van Gods heiligheid en goedheid. Geplaatst tegenover de levende God, roepen zij uit: 'Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben!' (Jes. 6:5). Ze kunnen voor God niet bestaan. Ze beven voor Zijn Woord. Maar wanneer ze door het geloof iets mogen zien van Gods vrijmachtige genade in Christus, dan wordt die vreze Gods nog dieper en inniger. Zegt de psalmdichter niet: 'Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt?' (Ps. 130:4) Juist als de Heere Zijn wonderde liefde doet ervaren, krijgt een mens een walg aan zichzelf en durft hij van schaamte zijn mond niet meer opendoen.'

Al met al is dit een keurig verzorgd herdenkingsboek. Op de omslag is een bruisende zee te zien. Want: 'Al de grote waterstromen zijn, Heer', over ons gegaan.' (Ps. 42:5 Datheen). De titel van het boek wijst daar tegenover op de onverdiende trouw des HEEREN: 'Maar Gij hebt ons bijgestaan!'

**N.a.v.: Ds. J. Schipper,
'Maar Gij hebt ons bijgestaan!'
Gereformeerde Gemeente
Veenendaal 1913-2013;
278 pag., € 19,50 excl. verzendkosten.
Te bestellen per e-mail via
boekveenendaal@gmail.com
of bij dhr. A. Polder, tel. 0318-513483.**

Veenendaal, H.A. van Zetten

Huidige kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Veenendaal.

Groei of achteruitgang?

In de eerste helft van het jaar verschijnen altijd de Kerkelijke Jaarboeken. Dat van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt verschijnt meestal het eerst, maar dat hanteert ook een afwijkende teldatum. Het vrijgemaakte Handboek van 2013 registreert de ledentallen per 30 september 2012. Andere kerken gaan uit van 1 januari van het betreffende jaar. Dat is ook wat logischer.

Of er sprake was van groei of achteruitgang van het ledental, krijgt veelal de meeste aandacht. Dat blijkt ook uit de krantenkoppen. "Lichte groei ledental GG" zo stond er boven het bericht in het RD over ons laatst verschenen jaarboek. "Aantal leden GGiN vrijwel gelijk gebleven" zo meldde de krant ten aanzien van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. De Gereformeerde Gemeenten groeiden vorig jaar met 218 leden, de Christelijke Gereformeerde Kerken met 33, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland met 23. Daarentegen steeg het ledental van de Hersteld Hervormde Kerk met 798, terwijl de vrijgemaakten met 843 zielen terugliepen. Het ledental van de Nederlands gereformeerden verminderde met 92.

Hervormde kerkmodel

Niet altijd zijn deze cijfers echter goed vergelijkbaar. De hersteld hervormden zijn na 2004 het hervormde

kerkmodel blijven hanteren. Zij tellen ook geboortelieden mee. Dat zijn ruim 1500 personen. Geboortelieden zijn mensen die niet gedoopt zijn, maar waarvan de ouders dooplid of belijdend lid zijn. Voor het overgrote deel geldt echter dat zij, evenals hun ouders, vrijwel geen band met de kerk hebben. Hoogst merkwaardig om die dan nog als kerklid op te voeren! Verder hebben hersteld hervormde gemeenten de gewoonte om leden en doopleden die nooit meer in de kerk komen, niet uit te schrijven. Dat gebeurt alleen als zij er zelf om vragen. Veel hersteld hervormde gemeenten, vooral daar waar de vroegere hervormde gemeente voor het overgrote deel niet meeding met de vorming van de Protestantse Kerk, hebben dan ook een brede rand van niet of nauwelijks meelevende leden. Vandaar dat in Aalst de hersteld hervormde gemeente (volgens het laatste jaarboek 459 zielen) sinds 2004 elke zondag zonder problemen gebruik maakt van de kerk van de gereformeerde gemeente. In de praktijk blijkt dat de hersteld hervormden ongeveer evenveel kerkgangers hebben als de gereformeerde gemeente van Aalst, die maar 185 leden telt.

Een vergelijking met de kerkelijke statistiek van de PKN is nog veel moeilijker. Die kerk voert ruim 2 miljoen leden op. Het aantal doopleden en belijdende leden komt echter niet verder dan 1,7 miljoen. De rest zijn

geboortelieden, gastleden, meegeregistreerden of mensen die blijk geven van enige belangstelling (zogenaamde blijkgevers). Alles wat maar enigszins meegeteld kan worden, telt men mee.

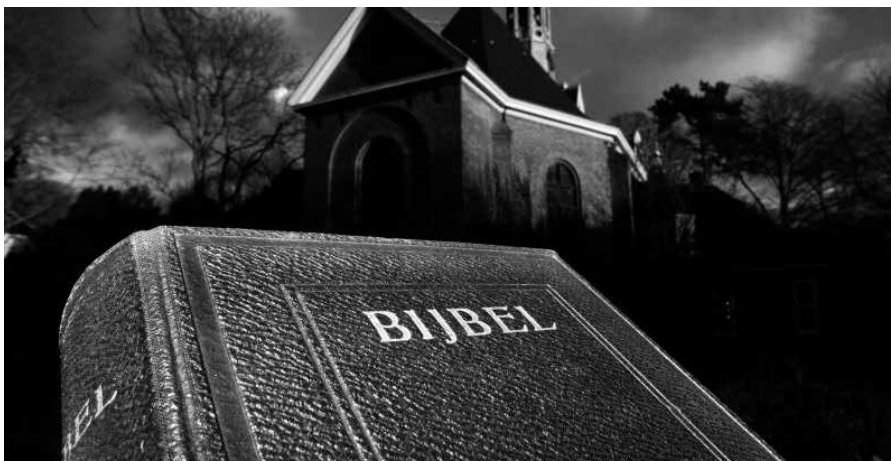
Maar ook onder de doopleden en belijdende leden zijn er velen die volstrekt randkerkelijk zijn. Anderen komen af en toe in de kerk. Kerkleden die gewend zijn elke zondag twee keer naar de kerk te gaan, vormen maar een fractie van het totale ledenbestand van de Protestantse Kerk.

Dramatische terugloop

De Gereformeerde Gemeenten en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland vertonen tot op heden een voortgaande groei. Bij de Christelijke Gereformeerde Kerken was de afgelopen jaren veeleer teruggang dan groei te bespeuren. Bij de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt is de aanzienlijke groei van voorheen inmiddels omgeslagen in een voortdurende achteruitgang. De oud gereformeerden hebben geen landelijke kerkelijke statistiek. Dramatisch is de achteruitgang echter bij de PKN. Die kerk loopt ieder jaar met zo'n 50.000 zielen terug. Waren er in 1980 bij elkaar geteld nog 3,9 miljoen hervormden en gereformeerden en in het jaar 2000 nog 2,7 miljoen, in 2030 zal de Protestantse Kerk vermoedelijk niet meer dan 1,1 miljoen leden tellen.

Deze cijfers laten ons de ingrijpende gevolgen van de secularisatie zien. Voor veel Nederlanders hebben kerk en godsdienst geen betekenis meer. Daarbij moet ook geconstateerd worden dat de kerkverlating het grootst is bij die kerken en richtingen die het meest open zijn naar de wereld. Waar men zich het meest heeft aangepast aan de moderne cultuur. Waar er veel mee door kan. Waar men graag het zout der aarde wil zijn, maar waar het zout al lang smakeloos geworden is (Matth. 5:13). Waar de zonde niet ernstig genomen wordt en een evangelie gebracht wordt naar de mens (Gal. 1:11).

In eerste instantie lijkt dat onlogisch. Je zou verwachten dat kerken die niet zoveel geboden en regeltjes hanteren, die een mensvriendelijke boodschap brengen in korte en vlotte kerkdiensten met een aantrekkelijke liturgie, die zich niet verzetten tegen het moderne levenspatroon en allerlei hedendaagse opvattingen, kortom kerken die volop eigentijds zijn, de meeste aantrekkingskracht zouden hebben en hun mensen het beste we-

Cijfers laten ons de ingrijpende gevolgen van de secularisatie zien. Voor veel Nederlanders hebben kerk en godsdienst geen betekenis meer.

ten vast te houden. Veelal is het omgekeerde waar. Hun boodschap heeft zo weinig diepgang, dat het voor velen niet meer hoeft.

Uiteraard moeten we met dit gegeven op de juiste manier omgaan. Orthodoxe joden zijn een voorbeeld van een religieuze groepering die sterk overtuigd is van de waarde van haar eigen geloof. Een groepering die zich niet aanpast aan de moderne maatschappij, maar daar juist afstand van houdt en zich dan ook (mede door haar grote gezinnen) getalsmatig goed weet te handhaven. Maar daarmee draagt hun geloofsovertuiging en levensgedrag nog geen Bijbels karakter. Een hecht geloof is niet hetzelfde als een waar geloof.

Buitenkant

Bovendien moeten we bedenken dat het voor bedrijven van levensbelang is of ze verlies of winst maken, of ze

rode of zwarte cijfers schrijven, maar dat dat voor een christelijke kerk heel anders is. Getalsmatige groei behoort niet tot de wezenskenmerken van de kerk, al mag je daar om bidden en mag je daar dankbaar voor zijn.

Wezenlijk zijn de zuivere prediking, de zuivere bediening van de sacramenten en de juiste toepassing van de kerkelijke tucht (art. 29 NGB). Als mensen de kerk verlaten omdat ze zich daaraan stoten en duidelijk wat anders willen, dan zul je ze met pijn in je hart zien vertrekken. Maar de kerk mag met dergelijke verlangens niet meegaan.

Heel de kerkelijke statistiek raakt trouwens maar de buitenkant van het kerkelijk leven. Het is niet het belangrijkste of we in de kerkelijke administratie zijn opgenomen, maar of onze namen geschreven zijn in het boek des levens. Juist daar waar de onderscheidende prediking gevon-

den wordt, weet men van het verschil tussen die beide. Van het volk Israël in de woestijn moest gezegd worden dat God in het merendeel van hen geen welgevallen heeft gehad (1 Kor. 10:5). In de nieuwtestamentische bedeling is er eveneens sprake van tweeërlei verbondskinderen.

Maar ook hier is er een samenhang tussen binnenkant en buitenkant. Het heeft ons wel wat te zeggen dat de jaarlijkse groei van ons kerkverband, die in het verleden vaak iets van 800 of 1000 personen bedroeg, inmiddels gezakt is tot zo'n 200. En ook het aantal jongeren dat belijdenis doet in onze gemeenten neemt de laatste jaren af. Van 1556 in 2010 naar 1431 in 2011, tot 1382 in 2012. Is dit een tijdelijke inzinking of zit hier meer achter? Raken we inderdaad steeds meer jongeren kwijt?

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Even maar...

Een gesloten deur

Vlak voordat onze Nederlandse Geloofsbelijdenis uitvoerig gaat spreken over de Kerk (NGB 27 - 32) - in haar onzichtbare en zichtbare gestalte - wordt er uitvoerig uitdrukking gegeven aan haar hoop op het Hoofd der Kerk: over de enige voorbedding van Christus (NGB 26). Dus alleen omdat deze Jezus altijd bidt is er een Kerk: met haar kenmerken en ambten. De Kerk als geloofszaak is dus onlosmakelijk verbonden met haar bidende Zaligmaker. Wanneer Hij er niet zou zijn, dan zou er geen Kerk meer zijn. De band met Hem, Die altijd bidt aan 's Vaders rechterhand, wordt teer bevindelijk omschreven. Opvallend is daarbij het begin van dit geloofsartikel waarmee het leven van de Kerk staat of valt. 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God...' (Hier stoppen we even, om u de vraag te stellen) Geloof u dit ook? Dat de deur naar Boven door ons is dichtgegooid in het nachtslot. Dat die deur rechtvaardig dicht is. Onze belijdenis vervolgt: '...dan door de

enige Middelaar, Jezus Christus, de Rechtvaardige...' Beamt u dit ook van ganser harte? De enige toegang, de enige Weg, de enige Deur. Alles daarbuiten geprobeerd en alles dicht, eeuwig gesloten! Vervolgens wordt de oorzaak van deze geopende toegang beleden: '...Dewelke hierom mens geworden is, verenigende tezamen de goddelijke en menselijke natuur, opdat wij mensen een toegang zouden hebben tot de goddelijke Majesteit.' Hoort u hoe de beide naturen van de Middelaar de oorzaak vormen van de geopende toegang tot de hemelse Majesteit? Hoort u hoe de wonderlijke vereniging van de beide naturen de oorzaak vormt van het mogen naderen tot Gods genadetroon? Met daarna nog eens - voor de derde keer eigenlijk: '...anderszins ware ons de toegang gesloten.' Wanneer dit lééft in het hart zullen we niet zo gemakkelijk vanuit onszelf met onze mooie woorden en vormen spreken over: 'Heere, we naderen tot U...' Het doorleven van de gesloten deur buiten Jezus, zal de schroom ver-

oorzaken: 'Wie klimt de berg des Heeren op...?' Maar er worden dan vragen gesteld, juist aan die niet weten te naderen, aan die vrezen verteerd te worden vanwege Gods verdiende toorn, die niet weten te bidden zoals het behoort, die niets hebben dan zonde en schuld. Aan zulke tobbers wordt in dit artikel herderlijk een aantal vragen gesteld. Om uit te lokken, om aan te sporen: '...Want er is toch niemand die ons liever heeft dan Jezus...?' Wie zouden we kunnen vinden die ons meer beminde dan Hij? Hij heeft toch Zijn leven voor ons gelaten ook toen wij nog vijanden waren? Wie zouden wij moeten zoeken Die meer macht en aanzien heeft dan Hij? Wie zal eerder verhoord worden dan de eigen welbeminde Zoon van God? Wat ontbreekt er toch aan Hem? Waar toe zouden wij toch een andere advocaat zoeken...? Vragen om te beantwoorden door zuchters voor een gesloten deur.

v. A.

Bio-resonantie

Sommige natuurgeneeskundige therapeuten die bio-resonantie toepassen, behoren tot de gereformeerde gezindte. Enkelen zijn op een bepaald terrein medisch-geschoold, anderen niet.

Wat is bio-resonantie? Resonantie betekent trilling. De basisgedachte binnen de bio-resonantie is dat bij een gezond persoon energie-frequenties door het lichaam bewegen. Bij een ongezond persoon bewegen afwijkende energie-frequenties door het lichaam. Deze horen bij bepaalde ziekten. Het verschijnsel dat een orgaan kan meetrillen, wordt in de bio-resonantie gebruikt om ziekten te onderzoeken en om patiënten te behandelen.

Er zijn veel varianten van bio-resonantie. Het voert te ver alles te bespreken. Twee willen we er noemen. De Vegatest en Elektro-Acupunctuur volgens Voll (EAV). Bio-resonantie en Vegatest worden vaak door elkaar gebruikt.

Bij acupunctuur is de grondgedachte dat de meridianen (energiestromen) verstoord kunnen zijn door ziekten. Het energie-systeem is uit balans geraakt. Bio-resonantie sluit bij deze grondgedachte aan. Maar in plaats van naalden worden bij bio-resonantie testpennen, elektroden op de vinger, handvatten en voetplaten gebruikt.

Wat gebeurt er in de praktijk? Hieronder volgt een beschrijving hoe de therapeut te werk kan gaan. Let wel, er zijn variaties mogelijk. Eerst wordt de diagnose gesteld. Dit gebeurt door het meten van de geleiding van een acupunctuurpunt. In het meetcircuit is een lege ampul opgenomen. Dit wordt vervolgens vergeleken met een meting met dezelfde ampul dat nu gevuld is met een passend medicijn (bijvoorbeeld homeopathisch). Het medicijn zit dus in een glazen buisje! Op deze manier zou de gezondheid van organen te meten zijn. Ook zou vastgesteld kunnen worden of er een gebrek is aan vitaminen, mineralen en glucose, of dat er sprake is van allergie, schimmels en parasieten of tandproblemen. Patiënten krijgen soms

schrikbarende diagnoses te horen zoals pre-kankereuze toestand, elektrostress, ziektehaarden in littekens, vergiftigingen door zware metalen, candida in het bloed, enzovoort.

Na de diagnosestelling volgt de behandeling. De patiënt plaatst de voeten op twee voet-elektroden en houdt met de handen twee hand-elektroden vast. De therapeut zal een bepaald programma inschakelen, waarbij de bio-resonantie apparatuur bepaalde trillingsfrequenties zal geven. Met deze methode kan zelfs een 'drainage' plaatsvinden van de lymfe, nieren en lever. Voor thuis krijgen de patiënten nogal eens 'korreltjes' mee.

Werkt bio-resonantie?

Er is nooit een verband tussen trillingen van organen en ziekten vastgesteld. Dat maakt het natuurlijk moeilijk een eerlijke beoordeling te geven over de mogelijke werkzaamheid van bio-resonantie.

Toch valt er iets over te zeggen. Wereldliteratuur maakt duidelijk dat de Vegatestmethode niet tot betrouwbare diagnoses leidt. Wat weten we over de EAV? Diverse onderzoeken toonden aan dat bij de patiënten met bio-resonantie geen beter resultaat werd gevonden, dan bij patiënten die niet behandeld werden.

Onthullend is ook dat onderzoek heeft laten zien dat EAV niet anders meet dan de huidweerstand. Door allerlei oorzaken, zoals zweten, verandert de geleiding van de huid. Doordat de elektrode stevig - tot zelfs pijnlijk - wordt aangedrukt, wordt er ook vocht uit de cellen in de ruimte tussen de cellen geperst, waardoor de geleiding groter wordt. De behandelaar kan de meting dus bijsturen door de kracht waarmee hij de elektrode indrukt en kan de emotionele reactie van de patiënt beïnvloeden. Deze conclusie zou dus betekenen dat de behandelaar zelf de meetapparatuur beïnvloedt!

Er wordt veel over bio-resonantie geschreven. De therapeut probeert deskundig over te komen door wetenschappelijk taalgebruik. Toch mist de methode een wetenschappelijk fundament. Professor Ernst, hoogleraar complementaire behandelvormen in

Bij bio-resonantie worden testpennen, elektroden op de vinger, handvatten en voetplaten gebruikt.

Engeland heeft erop gewezen 'dat patiënten door het pseudowetenschappelijke taalgebruik van de bio-resonantietherapeuten worden misleidt. Hun gezondheid wordt erdoor in gevaar gebracht'.

Mag bio-resonantie?

Bij bio-resonantie wordt de diagnose verkregen door elektro-acupunctuur. Er wordt dus gebruik gemaakt van het stelsel van de meridianen (energiebanen) die door het lichaam lopen. De microkosmos is verstoord en moet in balans komen door trillingen. Eén en ander staat niet los van het oude en tegelijk springlevende gedachtegoed van het Taoïsme waarbij uitgegaan wordt van een energetisch mensbeeld. Er zijn natuurtherapeuten die proberen zich hier ver van te houden. Tegelijkertijd is het wel zo dat er binnen de beroepsvereniging van bio-resonantie kringen zijn - zoals een toonaangevend opleidingscentrum - die in contact staan met boze geesten. Ook natuurtherapeuten uit de gereformeerde gezindte die bio-resonantie toepassen, kunnen nietsvermoedend in contact komen met duistere en occulte machten. Zo is het voorgekomen dat tijdens een telefonisch consult bij een collega, deze persoon achter de telefoon bleek te pendelen! Therapeuten en patiënten lopen dus het gevaar ongewild occult belast te worden. Concluderend willen we stellen dat bio-resonantie een hoog geheimzinnigheidsgehalte heeft. We adviseren dringend om deze alternatieve geneeswijze te mijden.

(Reageren mag via alternatief@kliksafe.nl)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch
Rijssen, J.H. Baan

De CGO start straks weer

De jaarlijkse sluitingsbijeenkomst van de CGO ligt weer achter ons. De bijeenkomst werd deze maal gehouden in de Elimkerk te Capelle aan den IJssel. De tweede voorzitter van de CGO, ds. J.J. van Eckeveld, opende de bijeenkomst. Er was deze morgen veel belangstelling van cursisten, hbo-studenten en familieleden.

Aan in totaal 70 cursisten werd een certificaat voor A2 uitgereikt. Deze cursisten hebben de CGO twee jaar gevolgd. We zien er naar uit dat ze ook de B-cursus gaan doen.

Aan 37 cursisten van B2 werd een diploma uitgereikt. Een bijzondere prestatie om vier jaar aan de CGO deel te nemen. En er zijn zelfs cursisten die graag meedoen aan een vijfde jaar!

De CGO kent sinds enige tijd een verdiepingscursus. Deze C-cursus wordt wisselend op twee locaties gehouden. In het achterliggende cursusjaar was dat in Amersfoort en Goes.

Dit jaar ontvingen 52 cursisten een C-certificaat.

Veel cursisten kunnen uit ervaring zeggen dat de cursus voor hen waardevol is geweest.

Er nemen jongeren en ouderen deel aan de cursus. Uit reacties van cursisten heb ik gemerkt dat dit als positief wordt ervaren. De CGO is een mooi vervolg op de lesstof van de belijdeniscatechisatie. Maar, iedereen is welkom, ongeacht leeftijd of vooropleiding.

Wie A zegt, zegt B en de C van CGO

Onder deze titel verscheen in de Zeeuwse kerkbode een artikel over de CGO met een reactie van Marco en Wilma Jacobse uit 's Gravenpolder. Ze vertellen dat ze in 2009 als echtpaar de CGO A- cursus zijn gaan volgen in Goes. In mei jl. hebben ze de B2 met een positief resultaat afgerond en een diploma ontvangen. Graag geef ik hun reactie door.

'We kijken terug op een fijne en leerzame periode. Het heeft duidelijk meerwaarde om je te verdiepen in de geloofsleer, de dogmatiek, maar ook om te ontdekken waar de wortels van onze gemeenten liggen. We hebben

ervaren dat het luisteren naar de prediking gemakkelijker gaat, omdat je elementen herkent die in het vak bijbelkunde aan de orde zijn gekomen. We hebben een gezin met 7 kinderen waarin er op een bepaald moment 5 aan het studeren waren. We hebben gemerkt dat ook zij met veel vragen komen. Voor ons als ouders was het belangrijk om vanuit het vak ethiek toegerust te worden voor het gesprek met onze kinderen. Het was voor ons goed om samen de cursus te volgen, je houdt elkaar scherp en je stimuleert elkaar op de momenten dat het nodig was. De cursus vraagt wel wat inspanning, vooral als er voor tentamens ge-

leerd moest worden, maar het kwam uiteindelijk toch allemaal weer goed. In alle bescheidenheid mogen we zeggen dat de Heere het onderwijs en de verdieping in Zijn Woord heeft willen zegenen. Hem alleen de eer!'

De reacties van de cursisten op de lessen op de CGO waren ook in het achterliggende seizoen overwegend positief. Volgens de cursisten geven de CGO-docenten op boeiende wijze les. De lesstof komt aan de orde volgens een jaarprogramma. Naast de overdracht van de stof is er voldoende ruimte voor reacties. En wat niet onbelangrijk is: de onderlinge ontmoeting van cursisten en docenten geeft echt een meerwaarde aan de CGO. Er is veel onderlinge betrokkenheid en meelevens met elkaar. We willen dit graag zo houden.

(wordt vervolgd)

J.H. Mauritz, directeur CGO

Meer vragen dan antwoorden

In een hoog tempo werkt de evangelische theoloog W.J. Ouweeneel aan de afronding van zijn dogmatische reeks. Het elfde deel van de serie van twaalf delen gaat over de Bijbel. Naar dit deel waren we erg benieuwd. Immers, als het gaat over de leer over Gods Woord heeft dr. Ouweeneel een forse ontwikkeling doorgemaakt.

Dat bleek vooral in 1997 tijdens een congres van de Evangelische Omroep. Daar onthulde Ouweeneel dat ook hij beïnvloed is door de geest van het postmodernisme. Volgens Ouweeneel ging hij lange tijd teveel uit van oude vastigheden en werd hij daarvan 'gezezen'. Hij pleitte daarom voor een herbezinning op het Schriftgezag. Zelf zette hij daarvoor in de jaren 2001 en 2002 een eerste stap in enkele artikelen in het blad "Bijbel en wetenschap". Ook daaruit bleek dat hij afscheid wilde nemen van de manier waarop hij lange tijd het gezag van de

Bijbel verdedigde. Dat deed hij veel te verstandelijk, zo oordeelde Ouweeneel.

Inmiddels vond hij de Gereformeerde Kerken maar 'fundamentalistisch' toen deze in 1926 tegenover ds. J.G. Geelkerken uitspraken dat de slang in het paradijs werkelijk heeft gesproken. In een interview gaf hij aan, niet meer te weten of de scheppingsdagen inderdaad dagen van 24 uur waren. 'Laten we het lef hebben om de vragen rond het schriftgezag te stellen', zo sprak Ouweeneel uit. Opvallend was het grote aantal vragen dat de evangelische theoloog stelde. Antwoorden had hij niet veel meer, maar daar leek hij niet mee te zitten.

In zijn dogmatische boek "Het Woord van God" gaat Ouweeneel in hetzelfde spoor dat hij zelf uitzette. Opvallend is dat hij zijn manier van Bijbeluitleg (hermeneutiek) nogal scherp afzet tegen de traditionele hermeneutiek die hij 'scholastisch' en 'rationalistisch' noemt. Volgens Ouweeneel is dit al bij

Calvijns opvolger Theodorus Beza begonnen.

Eigenlijk is het erg lastig dat Ouweneel de discussie op zo'n manier voert. Van tevoren staat zo vast dat hij het bij het goede eind heeft en dat andere visies 'rationalistisch' zijn. De genoemde veroordeling van Geelkerken heet in Ouweneels boek een 'extreem geval' van fundamentalisme. In dit spoor kan Ouweneel ook vervelend doen over het hoofddeksel en de rok voor de vrouw. Zulke zaken lijken weleens stokpaardjes van hem te zijn. Ook trekt Ouweneel wel heel snel de conclusie dat de bekende woorden uit 1 Johannes 5:7 in de oorspronkelijke handschriften van de Bijbel niet zouden staan.

Deze houding is te betreuren, omdat Ouweneels boek ook bijzonder veel informatie geeft. Zijn fabelachtige Bijbelkennis zorgt ervoor dat hij verrassende verbanden tussen de Bijbelboeken ziet en scherpzinnige vragen stelt, die nuttig zijn te overdenken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vragen rond de wijze waarop in het Nieuwe Testament teksten uit het Oude Testament worden aangehaald.

Ook neemt hij een nuchtere houding in ten opzichte van tegenstrijdigheden die er op het eerste gezicht zijn tussen bijvoorbeeld de boeken van Samuël en Koningen enerzijds en de Kronieken anderzijds. Een voor-

beeld is de prijs van de dorsvloer van Arauna. Onze kanttekeningen geven bij deze geschiedenis een eenvoudige verklaring. 'Er zijn nauwelijks 'gewone' gelovigen voor wie zulke oneffenheden een geloofsmoeilijkheid vormen', zo schrijft Ouweneel.

Verder schrijft Ouweneel mooie zaken over het zelfverstaan van Gods Woord. Dit houdt in dat elk Schriftgedeelte moet worden verstaan in het licht van het geheel van de Schrift en dat de Schrift zelf de vragen beantwoordt wat zij is en vanwaar zij komt. Ook over de vorming van de canon neemt Ouweneel een respectabel en behoudend standpunt in.

Het is te betreuren dat hij in de vangarmen van de moderne bijbelwetenschap is gekomen. Daarom vragen we ons af of het verstandig is zoveel vragen op te roepen en open te laten. Ouweneel zelf zal dat kunnen overzien, maar de gemeente is vooral gediend met een eenduidige leiding op het gebied van de geloofsleer.

N.a.v. "Het Woord van God. Ontwerp van een openbarings- en schriftleer", W.J. Ouweneel; uitg. Medema, Heerenveen, 2012; ISBN 978 90 6353 656 5; 586 blz.; € 44,95.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

gie, genademiddelen, H.A. en de scriptie over de vreeze des Heeren), daarna ds. D. de Wit in het vak Exegese (Zach. 13:7), ds. W. Silfhout in het vak kerkrecht (kerkelijke tucht, correspondentie buitenlandse kerken) en ds. P. Mulder in het vak kerkgeschiedenis (de geschiedenis van de laatste 180 jaar, met name de voorgeschiedenis van onze gemeenten).

Na de pauze houdt kandidaat Janse een proefpreek n.a.v. Matth. 13: 44: *Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat, in den akker verborgen, welken een mens gevonden hebbende, verborg dien, en van blijdschap over denzelfen gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker.*

Het thema is: De schat in de akker:

1. een begraven schat;
2. een gevonden schat;
3. een verborgen schat;
4. een gekochte schat.

Mede n.a.v. het positief advies van de deputaten art. 49 D.K.O., ds. G.J.N. Moens en ds. J. Schipper, besluit de vergadering kandidaat Janse toe te laten tot de dienst van Woord en sacramenten. Daarna deelt de preses het besluit mee aan kandidaat Janse en wijst erop dat de beslissing om iemand toe te laten tot het heilige ambt niet genomen wordt door het curatorium, dat een student toelaat tot de Theologische School of beroepbaar stelt, maar dat de beslissing genomen wordt door de classis. De beslissing die wij hier nemen, is echt geen formaliteit. Wat is het dan tot blijdschap wanneer de beslissing positief mag zijn en er vrijmoedigheid mag zijn om toe te laten tot het ambt. Het wondere ambt waar mensenschouders eigenlijk niet op berekend zijn. Kandidaat Janse wordt van harte toegewenst dat de Heere hem mag leiden, dat hij straks in afhankelijkheid zijn jawoord geven mag in de eerste gemeente. Vaak is de eerste gemeente ook de eerste liefde. De Heere trekke met u op en doe ervaren: *Ik zal u trouw verzelen met Mijn raad, terwijl Mijn oog op u gevestigd staat.* Dan zullen we de Heere altijd nodig hebben.

Vervolgens wordt de lastbrief van de classis Goes voorgelezen en door kandidaat Janse ondertekend, en door de preses aan kandidaat Janse overhandigd. Op verzoek van de preses zingt de vergadering kandidaat Janse staande toe Psalm 19:5 en 6.

De preses doet nog de volgende mededelingen:

- De bevestiging en intrede zullen plaatsvinden op woensdag 28 augustus. In de bevestigingsdienst zal ds. A. Moerkerken voorgaan.
- Namens classis en PS zal in de intrededienst het woord gevoerd worden

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEDANKT

Voor Carterton (Nieuw-Zeeland):

ds. W. Harinck te Moerkapelle;

Voor Lethbridge (Canada):

ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES 8 JULI 2013 IN SIONKERK TE GOES

De predikant van de roepende kerk Yerseke, ds. C. van Krimpen, opent de vergadering door allen welkom te heten. Hij laat zingen Ps. 43:3, leest Ps. 43 en gaat voor in gebed. Vervolgens spreekt hij een openingswoord n.a.v. Ps. 43:3^a: *Zend Uw*

licht en Uw waarheid, dat die mij leiden.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. C. Sonneveld; assessoren: ds. C.J. Meeuse en ds. C. van Krimpen; scriba: oud. S. Boogaard en quaestor: oud. L.J. Goud.

Deze extra classisvergadering is samengeroepen voor het peremttour examen van kandidaat S.W.Janse, die een beroep aannam naar de gemeente 's-Gravenpolder.

Nadat de door hem vereiste stukken zijn overhandigd en in orde zijn bevonden wordt overgegaan tot het examen zelf.

Eerst ondervraagt ds. L. Blok kandidaat Janse in het vak dogmatiek (soterolo-

door de consulent, ds. C.J. Meeuse.

- Als mentor van kandidaat Janse zal optreden ds. M. Karens van Werkendam.
- Met ingang van de bevestigingsdatum zal kandidaat Janse consulent zijn van de gemeenten Hoedekenskerke en Kamperland.

De kerkenraad van Borssele wordt aangewezen als roepende kerk om de classis samen te roepen op maandag 23 september, om 19.30 uur, in de Sionkerk te Goes.

De preses dankt alle aanwezigen voor de wijze waarop we samen mochten vergaderen. Op verzoek van de preses eindigt ouderling H.J. Oostdijk van Yerseke

met het laten zingen van Psalm 105:5 en dankgebed, waarna de vergadering gesloten is.

S. Boogaard, scriba

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2013

Pag. 203. **gemeente 'S-GRAVENPOLDER.**

Het adres van kandidaat S.W. Janse, predikant van die gemeente m.i.v. 28 augustus a.s., is: Langeweg 59, 4431 RP 's-Gravenpolder, tel. (0113) 313045, e-mail: sw.janse@kliksafe.nl

derdag 8 augustus, van 8.30-16.00 uur, in en om de kerk van de Geref. Gemeente, aldaar, Ankerweg 10. Voor de kinderen worden verschillende activiteiten georganiseerd. De opbrengst is o.a. voor de plaatselijke Geref. Gemeente.

■ FIETS- EN AUTOTOCHT IN ZUID-BEVELAND

Fietstocht resp. autotocht op **woensdag 31 juli** in Zuid-Beveland. Er zijn kinderactiviteiten en presentaties door zendingswerkers. Consumpties zijn op de posten te koop. Startplaatsen: Nisse (Fruittelbedrijf van Damme, Zuidweg 23) en Wolphaartsdijk (fam. Overbeeke, Noorddijk 46). Inschrijven tussen 9.30 en 14.00 uur.

De opbrengst is voor ZGG. Voor meer info: www.zendingsfietsdag.nl en 0113-581114.

■ FIETSTOCHT VOOR REFORMATORISCH ONDERWIJS IN SCHOTLAND

Schotland is verstoken van reformatisch onderwijs. Een aantal ouders heeft het initiatief genomen om hierin te voorzien. Om dit initiatief te ondersteunen hoopt de voorzitter van de Nederlandse Stichting Glasgow Christian School (SGCS) van 29 juli-7 augustus, m.u.v. zondag 5 augustus, een fietstocht van Harderwijk naar Glasgow te maken in acht etappes van 125 km.

Ter financiële ondersteuning zou u:

1. Een door u te bepalen bedrag per gefietste kilometer kunnen toezeggen door uw gegevens onderaan op de website: <http://www.sgcs.nl/nederlands/sponsoring> in te vullen. U ontvangt dan t.z.t. een nota van de AMBI erkende stichting SGCS, waarna u uw toegezegde donatie kunt overmaken.

2. Een eenmalig bedrag over kunnen maken op bankrekeningnr. 354267795 t.n.v. de Stichting Glasgow Christian School. Mét de ouders en hun kinderen in Glasgow hopen wij op uw steun.

De voorzitter van genoemde stichting,
J. van Panhuis

BERICHTEN

■ ZGG BENOEMT JEUGD- EN VROUWENWERKER VOOR ALBANIË

Voor het zendingsveld in Albanië heeft Zending Gereformeerde Gemeenten mevrouw W.N.E. van Schothorst uit Barendrecht benoemd. Het is de bedoeling dat mevrouw Van Schothorst als begeleider jeugd- en vrouwenwerk wordt uitgezonden naar Delvinë en Tepelenë. Van 2002-2004 was zij leerkracht op de Hollandse School in Albanië.

Willemien van Schothorst is directeur van ZML de Rank te Barendrecht en onderwijsadviseur ParnasSys van Driestar Educatief te Gouda. Zij is ongehuwd en lid van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam Zuidwijk.

We hopen dat de Heere Zijn zegen zal willen verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
Ds. W. Harinck

■ ZANGAVONDEN Barneveld

Zangavond met, voor en door kinderen met een beperking op **donderdag 1 augustus**, aanvang: 19.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld-Zuid, m.m.v. kinderen van de vakantieweek op De Peppelhoeve te Putten, gastkoor: kinderen van de ds. J. Fraanjeschool & jongeren uit de kerkelijke gemeente en organist Gerit-Willem van Dijkhuizen.

Opening, Bijbelvertelling en sluiting door ds. G. Bredeweg.

Ede

Zangavond met, door en voor mensen met een beperking op **woensdag 14 augustus**, aanvang: 19.30 uur, in de Pe-trakerk van de Geref. Gemeente te Ede. Samenzang met bovenstem, koorzang door gastkoor 'Het Bosgoed' te Lunteren en het Interkerkelijk Psalmzangkoor 'Crescendo' te Ede. Organist: Gerco van Ingen

Algehele leiding en bijbelvertelling:
ds. D. de Wit.

Ermelo

Koor- en samenzangavond, te organiseren door de Stichting "Een luisterend oor voor het goede doel", op **woensdag 7 augustus**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Ermelo, Hanengewei 69, m.m.v. samengesteld mannenkoor, gelegenheidskoor De Peppelhoeve en enkele instrumentalisten. Bijbelvertelling door dhr. Visser. Voor meer informatie over de stichting en zangavonden: www.selov.nl.

Tijdens dit drietal hierboven bedoelde zangavonden wordt een collecte gehouden t.b.v. de Commissie vakantieweek voor mensen met een beperking, uitgaande van de Vrouwenbond van de Geref. Gemeenten.

■ VERKOPING TE HAAMSTEDE

Verkoping (incl. rommelmarkt) op don-

VAN DE REDACTIE

De Saambinder verschijnt **niet** op **1 augustus a.s.** Deze Saambinder geldt dus voor **twee weken**.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 28 JULI 2013

Aagtekerke 8.45 en 11.00 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Alblasserdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Apeldoorn 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 17.00 uur ds. K. Boeder; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur kand. C. van Ruitenburch; Bodegraven 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur stud. H.A. van Zetten; Boskoop 9.30 en 15.30 uur ds. G. Hoogerland; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; Delft 10.00 uur ds. J. Driessen; Deventer 15.30 uur ds. W.J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Ede 16.00 uur ds. A. Verschuure; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enschede 10.00 en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur kand. C. van Ruitenburch; Goudswaard 18.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenhage 16.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. J.W. Verweij en 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 9.00 en 11.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Herkingen 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Hilversum 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 16.30 uur kand. J. van Laar; Hoedekenskerke 14.30 uur kand. S.W. Janse; Kampen 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. J.S. van der Net; Kapelle-Biezellinge 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Krabbedijk 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Leerdam 10.00 uur ds. P. Mulder; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 19.00 uur ds. F. Mulder; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. B. Labee; Naaldwijk

15.30 uur ds. H. Paul; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur kand. S.W. Janse; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur kand. J. van Laar; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. F. Mulder; Ooltgensplaat 15.00 uur ds. J. Schipper; Oosterend (in Maartenskerk, Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oostkapelle 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. J. Schipper en 14.15 uur ds. H. Hofman; Ouddorp 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oudemirdum 9.00 en 11.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Rhenen 15.30 uur ds. B.J. van Boven; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Rilland-Bath 14.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-Centrum 18.30 uur stud. P.D. den Haan; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 15.30 uur stud. P.D. den Haan; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Philipsland 14.30 uur ds. G. Bredeweg; Soest 9.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. G. Bredeweg; Tricht-Gelderlandsen 10.00 uur (H.D.) ds. P. Melis en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wierden 14.00 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Woerden 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Wolphaartsdijk 9.30 uur en 18.30 uur stud. W.A. Zondag en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. H. Paul; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. A. Vermeij.

■ DINSDAG 30 JULI 2013

Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren;

Enter 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Hoogeven 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Nijkerk 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nisse 19.30 uur ds. M. Mondria; Ouddorp 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Oudemirdum 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Tholen 19.30 uur stud. P.D. den Haan.

■ WOENSDAG 31 JULI 2013

Beekbergen 19.30 uur ds. C. Hogchem; Brakel 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Gorinchem 19.30 uur (voor de GBS) ds. P. Blok; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Bredeweg; Kortgene 19.30 uur ds. M. Mondria; Meeuwen 19.30 uur ds. P. Melis; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Oosterend (in Maartenskerk, Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Poederoijen 19.30 uur ds. G. Mouw; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. S. Maljaars; Soest 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Westkapelle 19.30 uur ds. J. Schipper; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Zwijndrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure; Zwolle 19.30 uur ds. W.J. Karels.

■ DONDERDAG 1 AUGUSTUS 2013

Boskoop 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Delft 19.30 uur ds. L. Terlouw; Oostkapelle 19.30 uur ds. A. Verschuure; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Sprang-Capelle 19.30 uur stud. H.A. van Zetten; Wageningen 19.30 uur ds. G. Mouw.

■ ZONDAG 4 AUGUSTUS 2013

Aagtekerke 8.45 en 11.00 uur ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur kand. C. van Ruitenburch; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. M.J. van Gelder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Arnhem 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Breda 15.30 uur ds. B. Labee; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 16.30 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. H. Paul; Deventer 10.00 en 18.00 uur stud. H. van der Heiden; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Em-

meloord 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Enkhui-
zen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; En-
schede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter
9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Erme-
lo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemui-
den 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem;
Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements;
Goudswaard 15.00 uur kand. J. van Laar;
Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zip-
pro; Haamstede 15.00 uur ds. J.M.D. de
Heer; Hilversum 17.00 uur ds. J.M. Klep-
pe; Hoofddorp 9.30 en 15.30 uur stud.
W.A. Zondag; Hoogeveen 9.30 en 15.30
uur ds. D. de Wit; Hoogvliet 16.30 uur ds.
J. Driessen; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds.
J. IJsselstein; Kamperland 10.00 en 18.30
uur ds. G. Beens; Klaaswaal 9.30 en 18.00
uur kand. J. van Laar; Kortgene 14.30 uur
kand. S.W. Janse; Krabbendijke 9.30 en
18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d
IJssel 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Leer-
dam 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Le-
lystad 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse
18.00 uur stud. W.A. Zondag; Marknesse
19.00 uur ds. F. Mulder; Meeuwen 18.00
uur ds. B. Labee; Meliskerke 9.30 uur en
19.00 uur ds. G.J.N. Moens en 14.30 uur
ds. G. Beens; Melissant 18.00 uur stud.
H.A. van Zetten; Middelburg-Centrum
9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Mid-
delburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Ta-
nis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S.
Maljaars; Mijdrecht 10.00 uur ds. J.S. van
der Net; Nieuwdorp 14.30 uur ds. G.J.N.
Moens en 18.30 uur ds. M. Joosse; Nieu-
werkerk 9.30 en 15.00 uur stud. H.A. van
Zetten; Nieuwe-Tonge 14.30 uur (H.D.) ds.
J. Schipper; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds.
A.J. Gunst; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds.
F. Mulder; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. E.
Bakker; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Vis-
ser; Oosterend (in Maartenskerk, Texel)
11.30 en 16.30 uur ds. K. Boeder; Oost-
kapelle 9.30 en 15.00 uur ds. M. Joosse;
Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M.
de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 16.30
uur ds. J. Mijnders; Ouddorp 14.30 uur ds.
S. Maljaars; Oudemirdum 9.00 en 11.00
en 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poe-
deroijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder;
Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater;
Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A.
van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30
uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Zuid 9.30 en
18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath
14.30 uur ds. C. Sonneveld en 18.30 uur
ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Cen-
trum 10.00 en 19.00 uur ds. W. Silfhout;
Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. G. Cle-
ments; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds.
E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30
uur ds. A. Verschuure; Soest 16.00 uur ds.
J.S. van der Net; Spijkenisse 19.00 uur ds.
L. Terlouw; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00
uur stud. P.D. den Haan; Stolwijk 10.00 en
15.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen

10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Tho-
len 10.00 en 18.30 uur kand. S.W. Janse;
Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur
ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur
ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.
van Belzen; Veen 15.00 uur ds. J. van Rijs-
wijk; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G.
Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 14.00 uur
ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur stud.
P.D. den Haan; Waardenburg 10.00 en
18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen
10.00 uur ds. B. Labee en 15.30 uur ds.
A. Verschuure; Westkapelle 9.30 en 14.00
uur kand. C. van Ruitenburg en 18.30 uur
ds. D.W. Tuinier; Wierden 14.00 uur ds.
A.T. Huijser; Woerden 10.00 en 16.00 uur
ds. C. Harinck; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds.
J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en
18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwolle 9.30
en 19.00 uur ds. A. Vermeij.

■ DINSDAG 6 AUGUSTUS 2013

Brakel 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Drach-
ten 19.30 uur ds. G. Mouw; Enter 19.30
uur ds. J. van Rijswijk; Kruijningen 19.30
uur ds. G.M. de Leeuw; Marknesse 19.30
uur ds. C.A. van Dieren; Oosterland 19.30
uur ds. G. Beens; Zwijndrecht 19.30 uur
ds. C. van Krimpen.

■ WOENSDAG 7 AUGUSTUS 2013

Goudswaard 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer;
Hilversum 19.45 uur ds. D.W. Tuinier;
Hoogeveen 19.30 uur ds. C.J. Meeuse;
Kamperland 19.30 uur ds. G. Hooger-
land; Kapelle-Biezeling 19.30 uur ds. L.
Terlouw; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds.
G.W.S. Mulder; Leiderdorp 19.30 uur ds.
G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur ds.
B.J. van Boven; Melissant 19.30 uur ds.
A. Verschuure; Nieuwer ter Aa 19.45 uur
ds. G.M. de Leeuw; Oosterend (in Maar-
tenskerk, Texel) 19.00 uur ds. K. Boeder;

Oudemirdum 19.30 uur ds. C. Hogchem;
Oude-Tonge 19.30 uur stud. P.D. den
Haan; Poederoijen 19.30 uur stud. H.A.
van Zetten; Rotterdam-IJsselmonde
19.30 uur ds. J. Schipper; Wageningen
19.30 uur ds. J. van Belzen; Westkapelle
19.30 uur ds. G. Beens; Zwolle 19.30 uur
ds. G.J. van Aalst.

■ DONDERDAG 8 AUGUSTUS 2013

Borssele 19.30 uur ds. P. Melis; Capelle
a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J.J. Tanis;
Den Helder 19.30 uur ds. G. Bredeweg;
Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Belzen;
Naaldwijk 19.45 uur ds. A. Verschuure;
Nijkerk 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oud-
dorp 19.30 uur ds. E. Bakker; Uddel 18.30
uur (huw.bev.) ds. G. Mouw.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 JULI 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alk-
maar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan;
Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30
en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Em-
men (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur
evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Ach-
ter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang.
G. v.d. Breevaart.

■ ZONDAG 4 AUGUSTUS 2013

Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30
uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden
(Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur
evang. G. v.d. Breevaart.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Te huur **De Klomp-Veenendaal**
kort bij het station 1 woonkamer
en 1 slaapkamer met gebruik
van keuken, wc en douche.
Vanaf augustus 2013.
Voor verpleegster, schooljuffrouw
of studente.
Tel. 0318-574570 of 06-23123006

BED & BREAKFAST "ALBLASSERWAARD"

Kom genieten van de Alblasserwaard
en de randsteden
En boek een B&B in Sliedrecht.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

Opheusden (Betuwe) Vakantiehuus
te huur 2-3 personen. Nabij kerk en
buitengebied. Tel. 0488-441612

Vertrouwde zorg met een heldere identiteit.

Zorghuys Vellerveste in Barneveld: een 'thuis' voor warme, persoonlijke zorg aan dementerende ouderen met een reformatorische identiteit. Informeer naar de mogelijkheden. www.vellerveste.nl
Fam. Top, 06-43559161

Te koop gevraagd Theologische boeken 0577-401065

Lastminute! Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Voor € 495,- all-in per week staat uw stacaravan in Oostenrijk klaar. Kerkdiensten en recreatie-activiteiten voor jong en oud. Kijk nu voor **lastminute prijzen** op www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083

GARDEREN EN PUTTEN.

Te huur, op rustige parken, vakantiewoningen t/m 14 pers. lnl.c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

PIETER HEYKOOP Div. Nieuwe CD's!!! Vanaf D.V. woensdag 31 juli NAAR BUITEN D-36

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Te huur in Zeist

Voor mnl. student nette zolderkamer te huur. Vlakbij De Uithof.
€ 175,- per maand.
Tel. 030-6953820 of e-mail evanekeren@kliksafe.nl

Vakantie

Welkom op Grevelande. Samenhorig vakantie beleven. Op loopafstand van kerk. Geniet van rust en ruimte, op onze boerenlandcamping. Vlakbij Grevelingenmeer en **kerk**. 20 km van **Noordzee** en Zeeland. Luxe sanitair en **kruidentuin**. Gemeenschapsruimte.
www.Grevelande.nl 0187-669317
Fam. Lies en Beijke v.d. Velde

Luxe fotokaarten

voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen vereniging en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

Te koop in Neder-Betuwe.

Vrijstaande jaren 30 woning. Geschikt voor zorgwoning, dubbele woning, kantoor aan huis, etc., prijs n.o.t.k. Reacties: multiwoning@kliksafe.nl

VAKANTIE in de BETUWE

Rust, ruimte en gezelligheid op camping DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Kindvr, div act. Huurcaravan 4 pers, vakantiewon. 10 pers. lets te vieren?
Kom dan naar de Vijverhof!
Wij verzorgen het graag voor u!
www.campingdevijverhof.nl
Tel. 0344 601973

Begrafenisverzorging I. Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

Dienstverlening in geheel
Zeeland

www.begrafenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Te koop/te huur **LUXE CHALET** van 75m², 2 slpkms. te Lunteren op rustig park. Ruime kavel van 500 m². Keurig onderhouden. Inl. 06-51938906 / tdk15@hotmail.com

NIEUWE CD (bijna) leverbaar
Instrumentale PSALMBewerkingen met bovenstem.
Leon Koppelman: panfluit
Roelof Mulder: orgel
Bestellen op www.bovenstem.nl of bel 06-29037105 (na 19.00 uur)
Afhalen tijdens de **Naar Buiten** beurs bij de stand van **Animato**.

Boekenmarkten Elspeet
D.V. 27 juli, 3 en 10 augustus
Aan de Schapendrift vindt u weer zo'n 30 kramen met theologische, jeugd- en kinderboeken.
Info 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

Wincoop

veiligheidstrainingen

Trainingen voor o.a. kerken, scholen, verenigingen en andere identiteitsgebonden (zorg)instellingen
BEL OF MAIL GERUST VOOR ADVIES OF MEER INFO

Wincoop Veiligheidstrainingen B.V.
Anthonie Fokkerstraat 45 B - 3772 MP Barneveld
Telefoon (0342) 417 371 - Fax (0342) 417 286
E-mail info@wincoop-vt.nl

BHV
trainingen

(kinder)
EHBO
trainingen

AED
trainingen

Bekijk ons complete aanbod op www.wincoop-vt.nl

0182 - 35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Bel 0187 - 4891 73
b.g.g. 0342-49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg

Bel 0166 - 65 26 05
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

TE KOOP

Appartement ca. 70m² 2 kamer op de mooiste locatie van Nederland
Kijkduin Den Haag
4 hoog uitzicht op 30 km duin en volledig zeezicht. **Dit is een parel.**

TE HUUR

Bungalow op recreatiepark in Lunteren. Alles netjes in de verf, verzorgde tuin.
Tegen aantrekkelijke prijs.
Tel. 06-49495542

*Begrafenisonderneming
De Kloet*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloet.nl

Begrafenisverzorging Van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis.

in Elspeet en omstreken
G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET
Tel: 0577-492830 of 06-12934519
b.g.g. 06-53432144
Dag en nacht voor u bereikbaar.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan
kinderen, jongeren en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasterdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

**Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl
078 - 6124081**

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus**

In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavar).
www.andanteorgels.nl

A. van Ostadelaan 35 VEENENDAAL, t. 0318 - 50 50 63, info@andanteorgels.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegravenis Zorg.nl

Wij verzorgen alléén begravenissen

Psychologiepraktijk Van Pelt

Behandeling van volwassenen met psychische problemen

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

 Agathos

- Nette hulp bij het huishouden voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met autisme?
- Weer een gezellige gezinsmaaltijd?
- Hulp bij het douchen voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- Mantelzorgondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Begravenisonderneming **De Jongh** H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HOEVEEL
voorgangers helpt u?

Met €10,- helpt u één voorganger aan de verklaring van Matthew Henry van de vier evangeliën. Hoeveel voorgangers helpt u?

Stort uw gift op:
3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen o.v.v. 'Matthew Henry'.

 HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China
WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

 P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509
www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

 Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

 Solidamentum
INTRODUCTIEDAGEN

Studeer je, of ga je studeren? Je bent van harte welkom op een van onze introductiedagen!
Je kunt je aanmelden per mail.

Barneveld @solidamentum.nl **vr 6 sept.**
Middag: 14.30u Eben-Haëzerschool
Avond: 19.15u Eben-Haëzerschool
Lezing: 'Staat dan in vrijheid - Christelijke vrijheid' dhr. W. Visser

Ede-Wageningen @solidamentum.nl **di 27 aug.**
Middag: 14.30u station Ede-Wageningen, centrumzijde
Avond: 19.30u Johannes de Swaefschool
Lezing: 'In de wereld, maar niet van de wereld?! - Onze tijds Moraal en wij' dhr. G. Roos

Gouda @solidamentum.nl **di 27 aug.**
Middag: 13.30u station Gouda, stationshal
Avond: 19.00u kerkgebouw GGIN Stationsplein
Lezing: 'Staan op de schouders van reuzen - Christen-student te midden van vooruitgangsgeloof' dhr. G. Slootweg

Rhenen @solidamentum.nl **vr 30 aug.**
Middag: 14.30u Eben-Haëzerschool
Avond: 19.30u Eben-Haëzerschool
Lezing: 'Voetstapenpad - Christenplicht/ christelijke levenswandel' ds. A. Schot

Zwolle @solidamentum.nl **wo 28 aug.**
Middag: 13.30u station Zwolle, zijde busstation West
Avond: 19.00u Eliëzerschool
Lezing: 'Ware verandering - Wedergeboorte' ds. C. Hogchem

Voor alle data geldt Deo Volente
Zie voor meer informatie www.solidamentum.nl

 VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen

 kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

 Psychologenpraktijk Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

O.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie
faalangst · fobie · gedragsproblemen
identiteitsproblemen · lichamelijke
spanningsklachten · negatief zelfbeeld
onzekerheid · opvoedingsproblemen
paniek · piekeren · PDD-NOS
relatieproblemen · slaapproblemen
somerheid · spanning · stress
syndroom van Asperger

Informatie en aanmelding via:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in: Ridderkerk, Barneveld en Meteren